

عوامل ایجاد فقر فرهنگی در اندیشه علوی

الهه بیابانی آرانی*

چکیده

مهمترین مؤلفه سبک زندگی، فرهنگ است که با توجه به شرایط زمان و مکان، متفاوت است. فرهنگ گستره وسیعی دارد و تعریف آن کار ساده‌ای نیست، آنچه به نام فرهنگ در این نوشتار مدنظر است، توانایی عقلی و علمی در کنترل شرایط محیط در بعد فردی و اجتماعی است. فقدان فرهنگ در جامعه، سرنوشت فرد و جامعه را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد و موجب به بار آمدن مشکلات فراوانی در سطح جامعه می‌گردد. در نوشتار حاضر عوامل ایجاد فقر فرهنگی در اندیشه علوی به‌منظور ریشه‌یابی مسئله فقر فرهنگی، با روش تبیینی بیان شده است.

فقر فرهنگی و فقر اقتصادی تأثیر متقابل بر یکدیگر دارند، اما گاهی فقر فرهنگی می‌تواند به‌مراتب مهمتر از فقر اقتصادی ظاهر شود و خود موجب پیدایش فقر اقتصادی گردد. دیدگاه امیرالمؤمنین (ع) درباره فقر فرهنگی، در تقابل با فرهنگ جاهلی و در راستای فرهنگ‌سازی است. در اندیشه علوی، فقر فرهنگی معلول «محرومیت» معرفی می‌شود که اهم آن محرومیت اقتصادی، محرومیت عقلی، محرومیت از شرایط مطلوب زیست محیطی، محرومیت از مدیریت مطلوب اقتصادی، محرومیت از رسانه مطلوب و محرومیت از مساجد و مبلغان دینی است.

کلیدواژگان: فرهنگ، فقر، فقر فرهنگی، محرومیت، اندیشه علوی

---

*. طلبه سطح ۲، مدرسه علمیه الغدیر تهران؛ eba1377@gmail.com